

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Οικολογία - Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά

Θάλα-SoS-α χωρίς πλαστικά

Μαρία Κεφαλάκη, PhD Επιστημών Αγωγής

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Σκοπός του προγράμματος είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες να αποκτήσουν θετική στάση σχετικά με τη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων, αναγνωρίζοντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που έχουν ειδικότερα στη θαλάσσια ζωή, να αναστοχαστούν ως προς την προσωπική τους ευθύνη και να υιοθετήσουν συγκεκριμένες συμπεριφορές που συμβάλλουν θετικά στη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων στην καθημερινή ζωή.

Ερευνητικά αναδεικνύεται ότι τα μικρά παιδιά αναγνωρίζουν τη ρύπανση της θάλασσας και τη μόλυνση του νερού, όπως και τη μόλυνση του εδάφους και αναγνωρίζουν τις επιπτώσεις στα ζώα και στον άνθρωπο. Ωστόσο, αν και αντιλαμβάνονται ότι συμβάλλουν στην παραγωγή απορριμμάτων, είναι αναγκαίο να καλλιεργηθεί η προσωπική τους υπευθυνότητα, ώστε να συμμετέχουν ενεργά σε πρακτικές μείωσης των απορριμμάτων (Δημητρίου & Χρηστίδου, 2004), καθώς τα περισσότερα θεωρούν ότι δεν μπορούν να ξέρουν πώς να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος της μείωσης των απορριμμάτων (Ηλιοπούλου, 2011). Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς των μαθητών/-τριών σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων παίζει το σχολείο. Όσο αυξάνεται η γνώση σε σχέση με τα ζητήματα αυτά, αυξάνεται και η πιθανότητα να υιοθετήσουν θετικές περιβαλλοντικές συμπεριφορές, ενώ η μη επεξεργασία τέτοιων θεμάτων στις μικρές ηλικίες ή η παροχή αποσπασματικής γνώσης ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για τις ελλειψείς ή λανθασμένες αντιλήψεις των μικρών παιδιών για τα απορρίμματα και τη διαχείρισή τους (Λούκας, 2015).

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στοχεύει να δράσει μετασχηματιστικά, εμπλέκοντας τους/τις μαθητές/-τριες σε δραστηριότητες που προωθούν τις θετικές περιβαλλοντικές συμπεριφορές στην καθημερινή πρακτική, ενθαρρύνοντας, έτσι, και τους γονείς τους, αλλά και άλλους, να υιοθετήσουν αυτές τις συμπεριφορές.

Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των Εργαστηρίων έγινε με βάση στρατηγικές διδασκαλίας που αντιστοιχούν στον κοινωνικό εποικοδομισμό και στις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης. Εφαρμόζεται η καθοδηγούμενη ανακάλυψη, ως βασική διδακτική στρατηγική, σύμφωνα με την οποία η γνώση οικοδομείται μέσα από τη εξαγωγή συμπερασμάτων, κανόνων και αρχών, ως αποτέλεσμα εμπειριών, για τη λύση ενός πραγματικού προβλήματος (ITYE-ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, ΙΕΠ, 2019).

Επιπλέον, εφαρμόζεται η εργασία σε ομάδες, για τη σύνθεση ενός κοινού έργου, η οποία βασίζεται στις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης, σύμφωνα με τις οποίες η διαδικασία της μάθησης επιτυγχάνεται μέσα από την αλληλεπίδραση των μαθητών/-τριών με το κοινωνικό τους περιβάλλον, π.χ. ομηλικούς, ενήλικες, κοινωνικοπολιτισμικές συνθήκες (ITYE-ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, ΙΕΠ, ό.π.).

Στις παραπάνω διδακτικές προσεγγίσεις ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι καθοδηγητικός, υποστηρικτικός και συντονιστικός και η διδακτική διαδικασία έχει μαθητοκεντρικό χαρακτήρα (ΙΤΥΕ-ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, ΙΕΠ, ό.π.).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Δημητρίου, Α. & Χρηστίδου, Β. (2004). Οι αντιλήψεις των παιδιών προσχολικής ηλικίας για τα απορρίμματα και τη διαχείρισή τους, *3ο Πανελλήνιο Συνέδριο Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών στην Προσχολική Εκπαίδευση*. Ανακτήθηκε 5-5-2021 από τον δικτυακό τόπο <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/14854>

Ηλιοπούλου, Ι. (2011). *Αντιλήψεις παιδιών Νηπιαγωγείου και Γ' Τάξης Δημοτικού για διάφορες διαστάσεις περιβαλλοντικών θεμάτων όπως το δάσος, τα απορρίμματα, η ρύπανση αέρα και θάλασσας και η κατανάλωση νερού και ηλεκτρικής ενέργειας*. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

ΙΤΥΕ-ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, ΙΕΠ (2018). *Επιμορφωτικό υλικό – Γενικό μέρος Ενότητα 2 Σύγχρονες αντιλήψεις για τη μάθηση και τη διδασκαλία και η εφαρμογή τους με εργαλεία υπολογιστικής και δικτυακής τεχνολογίας. Υποενότητα 2.2/μέρος Β' Οι σύγχρονες θεωρήσεις για τη μάθηση. Εξέλιξη των αντιλήψεων για την παιδαγωγική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση*. Αθήνα.

Λούκας, Κ. (2015). *Διερεύνηση γνώσεων αντιλήψεων και συμπεριφορών σχετικά με το περιβάλλον και τα περιβαλλοντικά ζητήματα, μαθητών της Ε' Και ΣΤ' τάξης Δημοτικού σχολείου σε έξι διαφορετικές χώρες: μια συγκριτική μελέτη*. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος. Τομέας Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Φυσικών Πόρων. Σπουδαστήριο Δασικής Αναψυχής, Περιβαλλοντικής Αγωγής και Κοινωνιολογίας. Θεσσαλονίκη.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Προαπαιτούμενες γνώσεις

Οι μαθητές/-τριες πριν την υλοποίηση των δραστηριοτήτων των Εργαστηρίων είναι απαραίτητο να έχουν κατακτήσει συγκεκριμένες γνώσεις και δεξιότητες. Ειδικότερα, είναι απαραίτητο να αναγνωρίζουν τα πλαστικά αντικείμενα και ποια είναι πλαστικά αντικείμενα μιας χρήσης. Επίσης, θα πρέπει να αναγνωρίζουν την έννοια της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης, να κατονομάζουν τα υλικά που μπορούν να ανακυκλωθούν και να εξηγούν τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η ανακύκλωσή τους. Ακόμη, θα πρέπει να είναι

σε θέση να περιγράφουν τις κατάλληλες ενέργειες που είναι απαραίτητο να υιοθετούμε, ώστε να γίνεται η συλλογή και η ανακύκλωση των υλικών.

Με βάση τις παραπάνω προαπαιτούμενες γνώσεις, μέσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα Εργαστηρίων, οι μαθητές/-τριες επικεντρώνονται σε ένα συγκεκριμένο υλικό, το πλαστικό, και τις επιπτώσεις των πλαστικών απορριμμάτων στο θαλάσσιο περιβάλλον. Εξειδικεύουν, έτσι, τις γνώσεις τους, εμβαθύνουν στο θέμα και στέκονται κριτικά ως προς τις δικές τους καθημερινές ενέργειες και του άμεσου περιβάλλοντός τους, οι οποίες μπορεί να επιβαρύνουν αρνητικά το περιβάλλον, με στόχο να υιοθετήσουν συγκεκριμένες διορθωτικές συμπεριφορές.

Ακόμη, οι μαθητές/-τριες είναι απαραίτητο να αναγνωρίζουν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και την αφίσα ως μέσα επικοινωνίας και διάδοσης πληροφοριών και να έχουν αναπτύξει δεξιότητες για περιληπτικό λόγο. Επιπλέον, θα πρέπει να έχουν εξασκηθεί στη συνεργατική μάθηση, ώστε να υιοθετούν τις κατάλληλες συμπεριφορές για την εργασία σε ομάδες, να έχουν εξοικειωθεί με αναστοχαστικές διαδικασίες και να έχουν αναπτύξει δεξιότητες επικοινωνίας, π.χ. να εκφράζουν τη σκέψη τους και να κάνουν ενεργητική ακρόαση.

Όσον αφορά τις δεξιότητες που σχετίζονται με τα υπολογιστικά περιβάλλοντα που χρησιμοποιούνται, οι μαθητές/-τριες θα πρέπει να είναι σε θέση να χειρίζονται σωστά τις ψηφιακές συσκευές εγγραφής φωνής και ήχου, να αναγνωρίζουν ότι ο υπερσύνδεσμος οδηγεί σε δικτυακούς τόπους στο διαδίκτυο, από τους οποίους μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες και να εξάγουμε συμπεράσματα, να εφαρμόζουν τη διαδικασία της αποτύπωσης στιγμιότυπων οθόνης (prtsc) και της εισαγωγής των στιγμιότυπων σε ένα αρχείο λογισμικού γενικής χρήσης, π.χ. δημιουργίας παρουσιάσεων, να αναγνωρίζουν τη διαδικασία εισαγωγής ψηφιακού υλικού, π.χ. βίντεο, εικόνας ήχου, σε ένα λογισμικό για την παραγωγή ψηφιακού περιεχομένου, π.χ. δημιουργία ψηφιακής αφίσας, ή παρουσίασης.

Όλες οι παραπάνω προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες είναι απαραίτητο να έχουν κατακτηθεί πριν εφαρμογή του προγράμματος, ώστε τα παιδιά να μπορούν να ανταποκριθούν στις δραστηριότητες χωρίς δυσκολίες. Σε διαφορετική περίπτωση, ο σχεδιασμός θα πρέπει να περιλαμβάνει και επιπλέον δραστηριότητες διδασκαλίας και μάθησης των προαπαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και των απαιτούμενων ψηφιακών περιβαλλόντων, επεκτείνοντας, έτσι, τη στοχοθεσία του.

Προετοιμασία υλικού

α. Υλικοτεχνική υποδομή

Η απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή, πέραν των αναλώσιμων υλικών και αντικειμένων καθημερινής χρήσης (χαρτιά Α4, μαρκαδόρους, κ.λπ.), περιλαμβάνει ψηφιακά μέσα (Η/Υ, ηχεία, μικρόφωνο, εκτυπωτής) με σύνδεση στο διαδίκτυο. Επίσης, το προβολικό μηχάνημα, εάν υπάρχει, μπορεί να διευκολύνει τις

παρουσιάσεις και την επεξεργασία της γνώσης στην ολομέλεια. Ακόμη, είναι απαραίτητη η ψηφιακή συσκευή εγγραφής φωνής και ήχου, ένα λογισμικό γενικής χρήσης δημιουργίας παρουσιάσεων και μια Web 2.0 εφαρμογή δημιουργίας ψηφιακής αφίσας.

β. Διδακτικό υλικό

Το διδακτικό υλικό προτείνεται να είναι κατάλληλες εικόνες ελεύθερων πνευματικών δικαιωμάτων από το διαδίκτυο, από συγκεκριμένες πηγές που διαθέτουν τη δυνατότητα αυτή ή έντυπο υλικό και βίντεο. Επίσης, προτείνεται να χρησιμοποιηθούν διαδικτυακές εφαρμογές και εργαλεία επικοινωνίας και δημιουργίας ψηφιακού περιεχομένου.

γ. Οργάνωση της τάξης

Ο χώρος της τάξης είναι απαραίτητο να είναι έτσι διαμορφωμένος, ώστε να δίνει τη δυνατότητα στους/στις μαθητές/-τριες να μπορούν να δουλεύουν συνεργατικά σε μικρές ομάδες στον Η/Υ και στα τραπέζια εργασίας. Επίσης, θα πρέπει να δίνει τη δυνατότητα να μπορούν τα παιδιά να κάνουν παρουσιάσεις σε επίπεδο ολομέλειας, προκειμένου να παρουσιάσουν τις εργασίες τους και να αναπτύσσουν ανάλογες συζητήσεις.

Η συγκεκριμένη οργάνωση της τάξης, μαζί με τις κατάλληλες στρατηγικές διδασκαλίας, ενθαρρύνει την ενεργό εμπλοκή των μαθητών/-τριών στη μαθησιακή διαδικασία, μέσα από την αυτενέργεια, τη διαμαθητική επικοινωνία, τη λήψη αποφάσεων, τον χειρισμό των υλικών και των ψηφιακών μέσων για διερευνητική, ανακαλυπτική και δημιουργική μάθηση, σε ένα πλαίσιο επικοινωνίας και συνεργασίας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ:		ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:	
Θεματική	Φροντίζω το περιβάλλον	Υποθεματική	Οικολογική συνείδηση
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Νηπιαγωγείο, Α & Β Δημοτικού		
Τίτλος	Θάλα-SoS-α χωρίς πλαστικά		
Δεξιότητες στόχευσης του Εργαστηρίου	<ul style="list-style-type: none"> ● A. Δεξιότητες 21ου αιώνα (4cs) ● A1. Δεξιότητες μάθησης του 21ου αιώνα (4cs): Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα ● A2. Ψηφιακή μάθηση 21ου αιώνα (4cs σε ψηφιακό περιβάλλον): Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας ● A3. Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας ● B. Δεξιότητες Ζωής B1. Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής Κοινωνικές δεξιότητες, Υπευθυνότητα B2. Δεξιότητες της ψηφιακής ιθαγένειας Ψηφιακή πολιτειότητα B3. Δεξιότητες διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης Πολιτειότητα B4. Δεξιότητες επιχειρηματικότητας Οργανωτικότητα ● Γ) Δεξιότητες της τεχνολογίας, της μηχανικής και της επιστήμης Γ1. Δεξιότητες της τεχνολογίας Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων ● Δεξιότητες του Νου Δ1. Στρατηγική Σκέψη Οργανωσιακή σκέψη, Επίλυση προβλημάτων Δ3. Ρουτίνες σκέψης & αναστοχασμός 		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	1. Οικολογία - Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/-τριες:</p> <p>1. Σε επίπεδο γνώσεων:</p> <p>α. Να εκφράσουν τις προϋπάρχουσες γνώσεις και αντιλήψεις τους σχετικά με τη μόλυνση των θαλασσών από τα πλαστικά απορρίμματα.</p> <p>2. Σε επίπεδο ικανοτήτων/δεξιοτήτων:</p> <p>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</p> <p><i>Επικοινωνία</i></p> <p>α. Να ακούν προσεκτικά τους άλλους.</p> <p><i>Κριτική σκέψη</i></p> <p>β. Να παρατηρούν τα στοιχεία μιας εικόνας, και να προβαίνουν σε συμπεράσματα.</p> <p>γ. Να αναστοχάζονται ως προς αυτά που έχουν πει και να συμπληρώνουν τη γνώμη τους αν χρειάζεται.</p> <p><i>Δημιουργικότητα</i></p> <p>δ. Να συνθέτουν τις ιδέες τους και να παράγουν ένα κοινό έργο μέσω των τεχνών.</p> <p>ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</p> <p>ε. Να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά μια ψηφιακή συσκευή εγγραφής φωνής και ήχου.</p> <p>3. Σε επίπεδο στάσεων:</p> <p>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</p> <p><i>Συνεργασία</i></p> <p>α. Να σέβονται τους συνομιλητές τους, π.χ. να περιμένουν τη σειρά τους, κ.ά</p>	<p>Μοιράζομαι με την ομάδα αυτά που γνωρίζω</p> 	<p>Δραστηριότητα 1- διδακτική ώρα 1^η:</p> <p>Τα παιδιά παίζουν ένα παιχνίδι για την ανάπτυξη της δυναμικής της ομάδας και προετοιμάζονται γνωστικά και ψυχολογικά για το θέμα. Σε ομάδες ενώνουν λέξεις σχετικές με τη θάλασσα, δημιουργούν μια ιστορία και την αναπαριστούν ως ένα μικρό δρώμενο.</p> <p>Δραστηριότητα 2- διδακτική ώρα 2^η:</p> <p>Παρουσιάζονται στα παιδιά τρεις ήρωες που θα θέτουν προβληματισμούς και θα «συνεργάζονται» μαζί τους καθ' όλη τη διάρκεια των Εργαστηρίων. Στη συνέχεια, γίνονται δραστηριότητες για τη διερεύνηση της προϋπάρχουσας γνώσης, όπου τα παιδιά παρατηρούν και περιγράφουν φωτογραφίες που απεικονίζουν πλαστικά απορρίμματα στη θάλασσα και στις ακτές. Χωρίζονται σε ομάδες και δημιουργούν την ιστορία ενός πλαστικού απορρίμματος. Κάθε ομάδα αναπαριστάει την ιστορία της με ένα μικρό δρώμενο.</p> <p>Δραστηριότητα 3 - διδακτική ώρα 3^η:</p> <p>Τα παιδιά σε ομάδες συζητούν τη γνώμη τους, απαντώντας στο ερώτημα που τους θέτει ένας από τους τρεις ήρωες, αν θεωρούν καλό ή κακό η θάλασσα και οι ακτές να έχουν πλαστικά απορρίμματα και γιατί. Εγγράφουν τις απαντήσεις σε μια ψηφιακή συσκευή εγγραφής φωνής και ήχου, τις ακούν στην ολομέλεια και συμπληρώνουν κάτι αν θέλουν.</p>

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>1. Σε επίπεδο γνώσεων:</p> <p>α. Να περιγράψουν με ποιους τρόπους τα πλαστικά απορρίμματα καταλήγουν στο θαλάσσιο περιβάλλον και να αναφέρουν τις επιπτώσεις.</p> <p>2. Σε επίπεδο ικανοτήτων/δεξιοτήτων: <i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΥ</i></p> <p>α. Να εξηγούν τους λόγους που τα πλαστικά απορρίμματα επηρεάζουν τη θαλάσσια ζωή.</p> <p>β. Να αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στην προϋπάρχουσα και στη νέα γνώση.</p> <p>γ. Να αξιολογούν ποια στοιχεία μιας πληροφορίας είναι σημαντικά για την εξαγωγή συμπερασμάτων. <i>ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</i></p> <p>δ. Να εξασκηθούν στη χρήση υπερσυνδέσμων, την αποτύπωση οθόνης και στην εισαγωγή τους σε φακέλους.</p> <p>3. Σε επίπεδο στάσεων: <i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ</i></p> <p>α. Να έχουν θετική στάση ως προς τη συνεργασία τους με τους άλλους για την επίτευξη ενός κοινού έργου.</p>	<p>Ανησυχία στον βυθό... ερευνούμε, καταγράφουμε, βγάζουμε συμπεράσματα</p> 	<p>Δραστηριότητα 1 - διδακτική ώρα 1^η: Οι τρεις ήρωες ζητάνε από τα παιδιά να διερευνήσουν τι συμβαίνει στα ζώα της θάλασσας, όταν υπάρχουν πλαστικά απορρίμματα. Τα παιδιά κάνουν υποθέσεις, οι οποίες καταγράφονται σε έναν νοητικό χάρτη. Στη συνέχεια, οι τρεις ήρωες τους προτείνουν να κάνουν μια ιστοεξερεύνηση με σχετικούς υπερσυνδέσμους, που τους έχουν στείλει ή/και να μελετήσουν έντυπο υλικό. Τα παιδιά συζητούν τι μπορεί να εμπεριέχει το υλικό που τους έστειλαν και ζωγραφίζουν αυτό που υποθέτουν.</p> <p>Δραστηριότητα 2 - διδακτική ώρα 2^η: Τα παιδιά, ανά ομάδες παρακολουθούν δύο φορές ένα βίντεο, διαφορετικό κάθε μια, χρησιμοποιώντας έναν από τους υπερσυνδέσμους. Τη 2^η φορά, κάνουν αποτύπωση οθόνης των σημείων που θεωρούν σημαντικά και τα εισάγουν σε ένα αρχείο λογισμικού παρουσίασης. Κατά την διάρκεια αυτή οι υπόλοιπες ομάδες, επεξεργάζονται έντυπο υλικό και κρατούν τις δικές τους σημειώσεις.</p> <p>Δραστηριότητα 3 - διδακτική ώρα 3^η: Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τα συμπεράσματά της δείχνοντας τα στιγμιότυπα οθόνης ή/και τις σημειώσεις της. Απαντούν σε ερωτήματα των συμμαθητών/-τριών τους. Τα συγκρίνουν με αυτά που είπαν στην 1^η δραστηριότητα.</p>

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>1. Σε επίπεδο γνώσεων:</p> <p>α. Να περιγράφουν τις επιπτώσεις των πλαστικών απορριμμάτων στη θαλάσσια ζωή.</p> <p>2. Σε επίπεδο ικανοτήτων/δεξιοτήτων <i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</i> <i>Επικοινωνία</i></p> <p>α. Να παράγουν ερωτήματα προς τρίτους, για να δομήσουν μια συνέντευξη και να κάνουν ενεργητική ακρόαση των απαντήσεων. <i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΥ</i></p> <p>β. Να ερευνούν και να συλλέγουν δεδομένα από αξιόπιστες πηγές.</p> <p>γ. Να αναλύουν δεδομένα και να καταλήγουν σε γενικά συμπεράσματα και να τα εκφράζουν πολύτροπα. <i>ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</i></p> <p>δ. Να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα ψηφιακά μέσα για να επικοινωνούν και για να συλλέγουν δεδομένα.</p> <p>3. Σε επίπεδο στάσεων: <i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</i> <i>Δημιουργικότητα</i></p> <p>α. Να αποκτήσουν θετική στάση στη βίωση μη οικείων καταστάσεων που αποτελούν ευκαιρίες μάθησης.</p>	<p>Μαθαίνουμε από τους/τις ειδικούς</p> 	<p>Δραστηριότητα 1 - διδακτική ώρα 1η: Τα παιδιά, μετά από παρότρυνση των ηρώων, συντάσσουν ένα ηλεκτρονικό μήνυμα που θα στείλουν σε κάποιο/α ειδικό επιστήμονα, για να αντλήσουν παραπάνω πληροφορίες για τις επιπτώσεις στη θαλάσσια ζωή των πλαστικών απορριμμάτων. Καταγράφουν τα ερωτήματα που θα ήθελαν να κάνουν.</p> <p>Δραστηριότητα 2 - διδακτική ώρα 2η: Τα παιδιά, δια ζώσης ή ψηφιακά, διενεργούν τη συνέντευξη στον/στην ειδικό, ηχογραφώντας τις απαντήσεις. Στη συνέχεια, σε ομάδες, τις ακούν ξανά - κάθε ομάδα διαφορετικές - συζητούν και καταλήγουν σε συμπεράσματα που προέρχονται από τις πληροφορίες που άντλησαν από τη συνέντευξη. Συμπληρώνουν τον νοητικό χάρτη του Εργαστηρίου 2 - δραστηριότητα 3 με τα νέα συμπεράσματα και προτείνουν τίτλους ως γενικό συμπέρασμα, οι οποίοι καταγράφονται.</p> <p>Δραστηριότητα 3 - διδακτική ώρα 3η: Τα παιδιά σε ομάδες επιλέγουν και παρουσιάζουν με όποιον τρόπο θέλουν π.χ. εικαστικά, αυτοσχεδιάζοντας, ως αφίσα, κ.ά., έναν από τους τίτλους που πρότειναν και παρουσιάζουν στην ολομέλεια το έργο τους.</p>

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>1. Σε επίπεδο γνώσεων:</p> <p>α. Να ονομάζουν υλικά με τα οποία μπορούν να φτιάχνονται αντικείμενα που έως σήμερα φτιάνονται από πλαστικό.</p> <p>2. Σε επίπεδο ικανοτήτων/ δεξιοτήτων:</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</i> <i>Κριτική σκέψη</i></p> <p>α. Να περιγράφουν και να εξηγούν πώς και ποιες συμπεριφορές στην καθημερινή ζωή συμβάλλουν στη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων μιας χρήσης.</p> <p><i>Δημιουργικότητα</i></p> <p>α. Να επινοούν τρόπους αντικατάστασης αντικειμένων με άλλα, αλλά για την ίδια χρήση.</p> <p><i>ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</i></p> <p>β. Να εξοικειωθούν στη χρήση των ψηφιακών μέσων ως πηγής πληροφόρησης.</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΥ</i></p> <p>γ. Να αναλύουν πληροφορίες που συλλέγουν και να απαντούν σε σχετικά με αυτές ερωτήματα.</p> <p>3. Σε επίπεδο στάσεων:</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ</i></p> <p>α. Να έχουν θετική στάση ως προς την εύρεση λύσεων για τη βελτίωση μιας κατάστασης ή προβλήματος.</p>	<p><i>Για ένα πλαστικό καλαμάκι... αναζητούμε και προτείνουμε λύσεις</i></p> 	<p>Δραστηριότητα 1-διδασκτική ώρα 1^η: Με σχετικό μήνυμα οι τρεις ήρωες ζητούν από τα παιδιά να παρακολουθήσουν βίντεο ή να μελετήσουν έντυπο υλικό, για να διερευνήσουν τι θα μπορούσε να γίνει για να μειωθούν τα πλαστικά απορρίμματα στη θάλασσα. Τα παιδιά κάνουν τις δικές τους υποθέσεις και σε ομάδες προτείνουν τις δικές τους λύσεις, τις οποίες ζωγραφίζουν/καταγράφουν και παρουσιάζουν στην ολομέλεια.</p> <p>Δραστηριότητα 2 - διδασκτική ώρα 2^η: Τα παιδιά σε ομάδες στον Η/Υ ή με έντυπο υλικό, διερευνούν τρόπους μείωσης των πλαστικών απορριμμάτων μιας χρήσης. Κάθε ομάδα επιλέγει δύο πλαστικά αντικείμενα και πληροφορείται μέσα από ιστοεξερεύνηση για τους προτεινόμενους τρόπους αντικατάστασης του πλαστικού με άλλα υλικά και ενδεδειγμένους τρόπους συμπεριφοράς. Καταγράφουν, ζωγραφίζουν τις πληροφορίες που έμαθαν ή κάνουν αποτύπωση οθόνης των πληροφοριών που θέλουν να παρουσιάσουν.</p> <p>Δραστηριότητα 3 - διδασκτική ώρα 3^η: Μια ομάδα στην ολομέλεια παρουσιάζει αυτά που κατέγραψαν/ζωγράρισαν ή αποτύπωσαν στην οθόνη και δέχεται σχετικές ερωτήσεις από τους/τις υπόλοιπες μαθητές/-τριες. Αναστοχάζονται σε σχέση με τις δικές τους ιδέες της 1^{ης} δραστηριότητας.</p>

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>1. Σε επίπεδο γνώσεων:</p> <p>α. Να περιγράφουν συμπεριφορές της καθημερινής ζωής, που συμβάλλουν στη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων.</p> <p>2. Σε επίπεδο ικανοτήτων/δεξιοτήτων:</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ</i></p> <p>α. Να δρουν ως ενεργοί πολίτες για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών συμπεριφορών.</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</i></p> <p><i>Δημιουργικότητα</i></p> <p>β. Να ολοκληρώνουν μια δραστηριότητα που έχουν σχεδιάσει, συνθέτοντας περιεχόμενο.</p> <p><i>Συνεργασία</i></p> <p>γ. Να εργάζονται ως μέλη μιας ομάδας με συναίνεση, συμπληρώνοντας ο ένας τον άλλο, για την ολοκλήρωση μιας ομαδικής εργασίας.</p> <p><i>ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</i></p> <p>δ. Να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία για τη δημιουργία περιεχομένου.</p> <p>ε. Να συνδυάσουν το κατάλληλο ψηφιακό υλικό για να εκφράσουν τα δικά τους μηνύματα.</p> <p>3. Σε επίπεδο στάσεων:</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ</i></p> <p>γ. Να αποκτήσουν θετική στάση ως προς την υιοθέτηση</p>	<p>Εγώ μπορώ - Δημιουργούμε περιβαλλοντικά μηνύματα</p> 	<p>Δραστηριότητα 1 - διδακτική ώρα 1^η: Τα παιδιά βλέπουν ένα βίντεο-μήνυμα για το πλαστικό καλαμάκι και τη μη χρήση του. Αναπτύσσεται συζήτηση για τους λόγους που δημιουργήθηκε αυτό το βίντεο. Προτείνουν τα δικά τους μηνύματα και τι θα μπορούσαν να κάνουν για τη διάδοσή τους.</p> <p>Δραστηριότητα 2 - διδακτική ώρα 2^η: Οι τρεις ήρωες με μήνυμά τους, ζητούν από τα παιδιά να δημιουργήσουν μια ψηφιακή ή έντυπη αφίσα με τα δικά τους μηνύματα για τη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων μιας χρήσης, αξιοποιώντας και σχετικό υλικό (εικόνες, βίντεο) που τους έχουν στείλει και τα παιδιά επεξεργάζονται στην ολομέλεια. Χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα συζητά και επιλέγει τι θα χρησιμοποιήσει για την ψηφιακή ή έντυπη αφίσα, π.χ. εικόνες, βίντεο, γραπτά ή προφορικά μηνύματα. Στην ολομέλεια ανταλλάσσουν απόψεις για την τελική μορφή της αφίσας κάνοντας ένα προσχέδιο.</p> <p>Δραστηριότητα 3 - διδακτική ώρα 3^η: Μια ομάδα εισάγει στην αφίσα το/τα στοιχείο/α που έχει επιλέξει, σύμφωνα με το προσχέδιο που έκαναν. Οι υπόλοιπες ομάδες εκείνη την ώρα δημιουργούν ένα αντίστοιχο φυλλάδιο. Αποφασίζουν πώς και πού θα κοινοποιήσουν τα έργα τους.</p>

ενεργού κοινωνικής δράσης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>1. Σε επίπεδο γνώσεων:</p> <p>α. Να περιγράφουν τρόπους με τους οποίους μπορούν να προσφέρουν εθελοντική δράση για τη λύση ενός περιβαλλοντικού προβλήματος.</p> <p>2. Σε επίπεδο ικανοτήτων/δεξιοτήτων: <i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</i> <i>Κριτική σκέψη</i></p> <p>α. Να εξηγούν τη σημασία της ανάπτυξης θετικών συμπεριφορών για τη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων από όλους τους ανθρώπους. <i>Συνεργασία</i></p> <p>β. Να συμβάλουν αποτελεσματικά ως μέλη μιας ομάδας στην υλοποίηση μιας ομαδικής δράσης. <i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ</i></p> <p>γ. Να δρουν ως ενεργοί πολίτες παρεμβαίνοντας θετικά στο κοινωνικό περιβάλλον.</p> <p>δ. Να αναπτύξουν υπευθυνότητα, ως οργανωτές δράσεων.</p> <p>3. Σε επίπεδο στάσεων: <i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</i> <i>Επικοινωνία</i></p> <p>α. Να υιοθετούν συμπεριφορές ευγένειας για να επικοινωνούν μ' ένα ευρύτερο κοινό. <i>Δημιουργικότητα</i></p> <p>β. Να αντιμετωπίζουν μη οικείες καταστάσεις με θετική στάση.</p>	<p>Όλοι μπορούμε - Δρούμε ομαδικά, παρεμβαίνουμε θετικά</p> 	<p>Δραστηριότητα 1 - διδακτική ώρα 1^η: Ένας από τους τρεις ήρωες προτείνει στα παιδιά δύο διαφορετικές εθελοντικές δράσεις, που μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης από τα πλαστικά απορρίμματα. Τα παιδιά μετά και από τις δικές τους προτάσεις, επιλέγουν ποια ή ποιες δράσεις θα υλοποιήσουν και τότε.</p> <p>Δραστηριότητα 2 - διδακτική ώρα 2^η: Τα παιδιά προετοιμάζουν τη/τις δράση/-σεις. Δημιουργούν το δικό τους οργανόγραμμα, που αναφέρεται στην οργάνωση της δράσης πριν, αλλά και κατά τη διάρκεια της πραγματοποίησής της. Χωρίζονται σε ομάδες και κάθε μια ομάδα αναλαμβάνει την προετοιμασία ενός μέρους.</p> <p>Δραστηριότητα 3 - διδακτική ώρα 3^η: Τα παιδιά υλοποιούν τη δράση τους ακολουθώντας το οργανόγραμμά τους. Καλωσορίζουν τους/τις εθελοντές/-τριες, μοιράζουν υλικό, δίνουν οδηγίες. Στη λήξη της δράσης ευχαριστούν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες και βοηθούν στο μάζεμα του υλικού και την τακτοποίηση του χώρου της δράσης.</p>

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>1. Σε επίπεδο γνώσεων:</p> <p>α. Να εκφράζουν τη νέα γνώση σε καταστάσεις που τους/τις προβληματίζουν.</p> <p>2. Σε επίπεδο ικανοτήτων/ δεξιοτήτων:</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ</i> Κριτική σκέψη</p> <p>α. Να αναπτύξουν κριτική κατανόηση της δική τους συμπεριφοράς και των άλλων, ώστε να εντοπίζουν τα σημεία που μπορούν να αλλάξουν, προτείνοντας λύσεις.</p> <p>β. Να αξιολογήσουν την πορεία τους στη μάθηση.</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ</i></p> <p>γ. Να καθοδηγούν το άμεσο περιβάλλον τους σε θετικές περιβαλλοντικές συμπεριφορές.</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΥ</i></p> <p>δ. Να συγκρίνουν την προϋπάρχουσα με τη νέα γνώση.</p> <p>3. Σε επίπεδο στάσεων:</p> <p><i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ</i></p> <p>α. Να υιοθετούν θετικές περιβαλλοντικές συμπεριφορές και να προτείνουν στους άλλους, ανάλογες συμπεριφορές.</p> <p>β. Να σέβονται τους άλλους όταν εκφράζουν τη δική τους οπτική, όταν παρουσιάζουν το έργο τους.</p>	<p>Τι καινούργιο μάθαμε, τι θα κρατήσουμε, τι θα θυμόμαστε</p> 	<p>Δραστηριότητα 1 - διδακτική ώρα 1^η: Τα παιδιά αναστοχάζονται αναφορικά με τη δράση ή τις δράσεις που υλοποίησαν και εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους. Στη συνέχεια κάθε παιδί ζωγραφίζει ή καταγράφει τι θα κάνει το ίδιο και τι θα προτείνει στην οικογένειά του να κάνουν καθημερινά για να συμβάλουν στη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων.</p> <p>Δραστηριότητα 2 - διδακτική ώρα 2^η: Με την αξιοποίηση μιας εικόνας που δείχνει μια συμπεριφορά αρνητική ως προς τη χρήση των πλαστικών μιας χρήσης, τα παιδιά ηχογραφούν τις απαντήσεις τους αναφορικά με το τι θα έλεγαν οι τρεις ήρωες αν το έβλεπαν. Η/ο εκπαιδευτικός επαναφέρει την ηχογράφιση που είχαν κάνει στην 3η διδακτική ώρα του 1ου Εργαστηρίου και τα παιδιά συγκρίνουν τις απαντήσεις τους.</p> <p>Δραστηριότητα 2 - διδακτική ώρα 2^η: Τα παιδιά αυτοαξιολογούν τη διαδικασία της μάθησής τους, συμπληρώνοντας ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης. Στη συνέχεια δημιουργούν το portfolio τους, επιλέγοντας υλικό από τον φάκελο εργασιών τους και παρουσιάζουν στην ολομέλεια ένα στοιχείο που επέλεξαν, αιτιολογώντας την επιλογή τους. Δίνουν έναν τίτλο στο portfolio τους.</p>

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις

Εκπαιδευτικό υλικό - ενδεικτικά:

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-11090> [Μαθησιακό Αντικείμενο στο Φωτόδεντρο – Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου Μακροβούτια παρέα με ... Πλαστικά].

https://www.sea4all-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/06_Paraktia_ripansi.pdf [Sea4All: Παράκτια ρύπανση].

Βίντεο - ενδεικτικά:

ΕΣΔΑΚ Κρήτης: «Επιπτώσεις από τη ρύπανση των θαλασσών».

HelmeraGR: «ΟΓλάροστηςHELMEPA - TVspot 2019».

WWF Greece: «Μη μένεις θεατής - Τα μικροπλαστικά απειλούν τις θάλασσες, τα είδη και τον άνθρωπο».

LIFE DEBAG: «LIFE DEBAG - Άφησε τις πλαστικές σακούλες στο παρελθόν. Όχι στις θάλασσές μας».

PressandInformationOffice, RepublicofCyprus:«ΛέμεΟΧΙσταπλαστικάκαλαμάκια! ».

Φωτόδεντρο: «Μεταποίηση αμάνικης μπλούζας σε τσάντα με κρόσια - ΚΠΕ Βάμου»<http://photodentro.edu.gr/v/item/ugc/8525/1567>

Ενδεικτικές ιστοσελίδες για πολυμεσικό υλικό ελεύθερο πνευματικών δικαιωμάτων

<https://pixabay.com> <https://pixy.org> <http://www.freepik.com>

Προτεινόμενα δωρεάν λογισμικά:

Εννοιολογικής χαρτογράφησης: <https://cmap.ihmc.us>

Ψηφιακός πίνακας ανακοινώσεων: <https://el.padlet.com/>

<https://jamboard.google.com>

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμα

- Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας «Αρχιπέλαγος»
- Παιδική HELMEPA
- ΑΡΧΕΛΩΝ
- Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- Μουσεία Φυσικής Ιστορίας
- Τμήμα Σχολικών Δραστηριοτήτων

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Α. Αξιολόγηση Εργαστηρίων - Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση

Η αξιολόγηση των Εργαστηρίων και των μαθητών/-τριών έχει περιγραφικό χαρακτήρα και μπορεί να αναπτύσσεται σε τρία στάδια, ως αρχική, για την εκτίμηση της προϋπάρχουσας γνώσης, ως διαμορφωτική κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων του κάθε Εργαστηρίου και ως τελική, κατά τη φάση της ολοκλήρωσης.

Παρακάτω προτείνεται ένα *Φύλλο Προόδου Μαθητή/Μαθήτριας*, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί και στις τρεις φάσεις της αξιολόγησης, ώστε να μπορούν να διεξαχθούν συμπεράσματα ως προς την επίτευξη των στόχων των Εργαστηρίων σε επίπεδο δεξιοτήτων. Συμπληρώνεται από την/τον εκπαιδευτικό ως κλειδα παρατήρησης που περιλαμβάνει παρατηρούμενες συμπεριφορές των μαθητών/-τριών που αποτελούν ενδείξεις ανάπτυξης των *Δεξιοτήτων Μάθησης*, των *Δεξιοτήτων Ζωής*, των *Δεξιοτήτων του Νου* και των *Ψηφιακών Δεξιοτήτων* σε τέσσερα επίπεδα, όπως προσδιορίζονται και καταγράφονται στο *Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό* του Συμβουλίου της Ευρώπης (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2018). Στο παρακάτω Φύλλο Προόδου που προτείνεται έχει επιλεγεί ένα μέρος των παρατηρούμενων συμπεριφορών.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ – ΦΥΛΛΟ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ/ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ				
Όνοματεπώνυμο μαθητή/μαθήτριας:				
Σχολικό έτος	Σχολείο	Τάξη	Τμήμα	
Εκπαιδευτικός:		Χρονικό διάστημα:		
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ				
		1	2	3
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ				
<i>ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ & ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</i>				
Μπορεί να εκφράζει τις σκέψεις του/της για ένα πρόβλημα.				
Κάνει ερωτήσεις που δείχνουν ότι έχει κατανοήσει τις θέσεις των άλλων.				
Ζητά από τους ομιλητές να επαναλάβουν κάτι που δεν του/της είναι ξεκάθαρο.				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΚΡΟΑΣΗΣ & ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ				
Ακούει προσεκτικά τους άλλους.				
Ακούει προσεκτικά τις διαφορετικές απόψεις.				
Παρακολουθεί τις χειρονομίες των ομιλητών και συνολικά τη γλώσσα του σώματος για να μπορεί να διαπιστώνει το νόημα των λόγων τους.				
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ				
<i>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ</i>				
Δίνει χώρο στους άλλους για να εκφράζονται.				
Εκφράζει σεβασμό προς τους άλλους, στις ιδέες και στις απόψεις τους, ανεξάρτητα αν είναι ίδιες ή διαφορετικές με τον ίδιο/την ίδια.				
Οικοδομεί θετικές σχέσεις στην ομάδα.				
Προσπαθεί να επιτυγχάνει συναίνεση ώστε να εκπληρώνει τους στόχους της ομάδας.				
Όταν εργάζεται ως μέλος μιας ομάδας, ενημερώνει τους άλλους για τυχόν συναφείς ή χρήσιμες πληροφορίες.				
Όταν συνεργάζεται με άλλους, τους υποστηρίζει παρά τις διαφορετικές απόψεις τους.				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ				
Μπορεί να βρίσκει εναλλακτικές λύσεις για την επίλυση των συγκρούσεων.				

Καταφεύγει τακτικά στην επικοινωνία για να συνεισφέρει στην επίλυση διαπροσωπικών συγκρούσεων.				
ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ				
<i>ΓΝΩΣΗ & ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ</i>				
Μπορεί να περιγράφει τα κίνητρά του/της.				
Μπορεί να περιγράφει τους τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματά του/της επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της.				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τις αξίες και τις πεποιθήσεις του/της.				
<i>ΓΝΩΣΗ & ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ</i>				
Μπορεί να εξηγεί πώς ο τόνος της φωνής, η οπτική επαφή και η γλώσσα του σώματος συμβάλλουν στην επικοινωνία.				
Μπορεί να περιγράφει τον κοινωνικό αντίκτυπο και την επίδραση σε άλλους των διαφορετικών τρόπων επικοινωνίας.				
Μπορεί να εξηγεί πώς οι κοινωνικές σχέσεις κωδικοποιούνται μέσα στις γλωσσικές εκφράσεις που χρησιμοποιούνται στις συζητήσεις (π.χ. χαιρετισμοί, προσφωνήσεις).				
<i>ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ</i>				
Μπορεί να αξιολογεί τον αντίκτυπο της κοινωνίας στον φυσικό κόσμο, π.χ. αύξηση πληθυσμού, ανάπτυξη πληθυσμού, κατανάλωση πόρων.				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τους κινδύνους που συνδέονται με την περιβαλλοντική καταστροφή.				
Μπορεί να εξηγεί τους κινδύνους γενίκευσης και απόδοσης ατομικών συμπεριφορών σε έναν ολόκληρο πολιτισμό.				
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ				
<i>ΑΥΤΕΠΑΡΚΕΙΑ</i>				
Εκφράζει την πεποίθηση ότι μπορεί να υλοποιεί τις δραστηριότητες που έχει σχεδιάσει.				
Παραμένει σίγουρος/η για τις ικανότητές του/της όταν τον/την αμφισβητούν.				
Εκφράζει την πεποίθηση ότι αντεπεξέρχεται καλά στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.				
<i>ΑΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΦΙΣΗΜΙΑ</i>				
Συνεργάζεται καλά με άλλους ανθρώπους που έχουν				

πολλές διαφορετικές απόψεις.				
Αντιμετωπίζει την αβεβαιότητα με θετικό και εποικοδομητικό τρόπο.				
Αντεπεξέρχεται καλά σε απρόβλεπτες καταστάσεις.				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΥΤΟΝΟΜΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ				
Δείχνει ότι μπορεί να εντοπίζει πηγές μάθησης (π.χ. ανθρώπους, βιβλία, διαδίκτυο).				
Ζητά διευκρινίσεις από τρίτους σχετικά με καινούργιες πληροφορίες, όποτε χρειάζεται.				
Μπορεί να αποκτά γνώσεις για καινούργια θέματα με ελάχιστη επιτήρηση.				
Μπορεί να αξιολογεί την ποιότητα της δικής του/της δουλειάς.				
Δείχνει ικανός/ή να παρακολουθεί, να καθορίζει, να ιεραρχεί και να ολοκληρώνει τα καθήκοντά του/της χωρίς άμεση εποπτεία.				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ				
	1	2	3	4
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ				
Δείχνει ότι αποδέχεται την ευθύνη για τις πράξεις του/της.				
Δείχνει ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για τα λάθη του/της.				
Τηρεί με συνέπεια τις δεσμεύσεις του/της προς τους άλλους.				
ΠΟΛΙΤΕΙΟΤΗΤΑ				
Εκφράζει προθυμία να συνεργαστεί και να δουλέψει με άλλους.				
Συνεργάζεται με άλλους για κοινούς σκοπούς και ενδιαφέροντα.				
Συζητά για το τι μπορεί να γίνει ώστε να βελτιωθεί η κοινότητα.				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ				
Μπορεί να αναγνωρίζει πότε κάποιος/-α χρειάζεται τη βοήθειά του/της.				
Προσπαθεί να κατανοεί καλύτερα τους/τις φίλους/-ες του/της προσεγγίζοντας τα πράγματα από τη δική τους σκοπιά.				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΥΕΛΙΞΙΑΣ & ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ				
Αλλάζει τις απόψεις του/της, εφόσον του/της αποδείξουν με λογικά επιχειρήματα ότι κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο.				

Μπορεί να αλλάζει αποφάσεις που έχει λάβει εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο λόγω των συνεπειών τους.				
Προσαρμόζεται σε νέες καταστάσεις εφαρμόζοντας τις γνώσεις του/της με διαφορετικό τρόπο.				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΝΟΥ				
	1	2	3	4
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ & ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ				
Μπορεί να αναγνωρίζει τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις καινούργιες πληροφορίες και σε όσα είναι ήδη γνωστά.				
Χρησιμοποιεί αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίζει τις απόψεις του/της.				
Μπορεί να εντοπίζει τυχόν διαφορές ή αντιφάσεις ή αποκλίσεις στο υλικό που εξετάζει.				
Μπορεί να χρησιμοποιεί σαφή και δυνάμενα να καθοριστούν κριτήρια, αρχές ή αξίες για να προβαίνει σε κρίσεις.				
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ				
	1	2	3	4
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ & ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ				
Μπορεί να ψάχνει για απλά δεδομένα σε απευθείας σύνδεση (εικόνα, δεδομένα).				
Μπορεί να αποθηκεύσει ένα αρχείο στον επιλεγμένο φάκελο και να το βρει.				
ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ				
Μπορεί να επικοινωνεί χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία (e-mail, Skype, κοινωνικά δίκτυα...).				
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ				
Χρησιμοποιεί εργαλεία για τη δημιουργία, επεξεργασία και συνδυασμό ψηφιακού περιεχομένου.				

Διαβαθμίσεις των παρατηρούμενων ενδείξεων των δεξιοτήτων για το Φύλλο Προόδου του/της Μαθητή/-τριας:

ΕΠΙΠΕΔΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ				
	Επίπεδο 1ο εκδήλωσης της δεξιότητας	Επίπεδο 2ο εκδήλωσης της δεξιότητας	Επίπεδο 3ο εκδήλωσης της δεξιότητας	Επίπεδο 4ο εκδήλωσης της δεξιότητας
Διαβαθμίσεις	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	Εξαιρετική
Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα (ο μαθητής/η μαθήτρια)	Εκτελεί απλές εργασίες, με βοήθεια, ανταποκρίνεται ως προς την δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις, σε δραστηριότητα καθοδήγησης	Καταβάλλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά, δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του στη δραστηριότητα	Εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα, βοηθά και άλλους σε εργασίες

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Συμβούλιο της Ευρώπης (2018). *Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό - Τόμος 1* (Μ. Παϊζη, Μετ.). Ανακτήθηκε από https://www.humanrightsforbeginners.gr/COMPETENCES%20FOR%20DEMOCRATIC%20CULTURE_GR.pdf

Β. Εκδηλώσεις διάχυσης

Οι εκδηλώσεις διάχυσης που έχουν προταθεί κατά την περιγραφή των Εργαστηρίων είναι: α. η πρόσκληση γονέων & κηδεμόνων, υπηρεσιών και φορέων για τον καθαρισμό παραλίας από τα πλαστικά απορρίμματα ή άλλου σημείου του τόπου που βρίσκεται το σχολείο, και β. σε συνεργασία με τους γονείς & κηδεμόνες και με άλλους φορείς, η δημιουργία πάνινων τσαντών, και το μοίρασμα σε κεντρικό σημείο του τόπου σε περαστικούς και σχετική ενημέρωσή τους. Επίσης, πέραν αυτών, μπορούν να πραγματοποιηθούν και επιπλέον εκδηλώσεις, όπως α. οργάνωση ποδηλατοδρομίας με στόχο την ευαισθητοποίηση των ανθρώπων για τη μείωση των πλαστικών μιας χρήσης, β. δημιουργία ψηφιακού πίνακα ανακοινώσεων ή ανάρτηση στην ιστοσελίδα του σχολείου υλικού για την ευαισθητοποίηση του κοινού ως προς τη μείωση των πλαστικών μιας χρήσης και κοινοποίησή του σε σχολεία σε φορείς, και γ. δημιουργία ραδιοφωνικού μηνύματος που θα ακούγεται από τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων

Υποδειγματικό Υλικό - Δειγματικά φύλλα εργασίας

Για την υλοποίηση του προγράμματος προτείνεται, ενδεικτικά, ένα αρχείο ειδικά σχεδιασμένο σε λογισμικό παρουσίασης, στο οποίο παρουσιάζονται οι ήρωες που συνεργάζονται και «επικοινωνούν» με τα παιδιά, κατά τη διάρκεια του προγράμματος (βλ. συνοδευτικό υλικό). Οι διαφάνειες αυτού του ψηφιακού υλικού μπορούν να αξιοποιούνται και ως φύλλα εργασίας και οδηγιών, έχοντας το στοιχείο της διαδραστικότητας (χρήση υπερσυνδέσμων, εισαγωγή προφορικών κειμένων) ή μπορούν να αξιοποιηθούν και ως έντυπο υλικό. Επίσης, φύλλο εργασίας αποτελεί και η διεπιφάνεια του λογισμικού της Web 2.0 εφαρμογής δημιουργίας ψηφιακής αφίσας ή η έντυπη αφίσα και τα φυλλάδια που θα δημιουργήσουν τα παιδιά. Ακόμη, ως φύλλα εργασίας μπορούν να θεωρηθούν τόσο οι αποτυπώσεις/θόνης που προτείνονται να κάνουν οι μαθητές/-τριες ως σημειώσεις όσο και οι έντυπες σημειώσεις, ως ανοιχτά φύλλα εργασίας.

Περιγραφή δραστηριοτήτων σεναρίου

Εργαστήριο 1^ο

Δημιουργούμε την ομάδα μας – Μοιραζόμαστε τη γνώση μας

Δραστηριότητα 1^η– διδακτική ώρα 1^η:

Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο. Ένα παιδί πετάει ένα μπαλάκι σε ένα άλλο στον κύκλο και εκείνο θα πρέπει να πει μια λέξη σχετική με τη θάλασσα. Όποια λέξη πει θα πρέπει το παιδί που πέταξε το μπαλάκι να την αναπαραστήσει (κίνηση-φωνή) με το σώμα του. Στο τέλος του παιχνιδιού τα παιδιά ζωγραφίζουν αυτό που είπαν. Στο κέντρο του κύκλου τοποθετείται ένα μεγάλο μπλε πανί και τα παιδιά με τις ζωγραφιές τους δημιουργούν ένα θαλάσσιο τοπίο. Σε μικρές ομάδες δημιουργούν μια ιστορία του βυθού. Μια μια ομάδα, στην ολομέλεια, παρουσιάζει την ιστορία της παίζοντας ένα μικρό δράμα.

Δραστηριότητα 2^η– διδακτική ώρα 2^η:

Η/ο εκπαιδευτικός, στην ολομέλεια, αναφέρει ότι έλαβε ένα μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του σχολείου. Εξηγεί στα παιδιά ότι το μήνυμα ως αποστολέα έγραφε «ο Πητ και η Πατ, οι επιστήμονες των θαλασσών» και «Λέτα, χελώνα καρέτα καρέτα». Οι τρεις ήρωες τους ζητούν να παρατηρήσουν και να περιγράψουν τις φωτογραφίες που τους στέλνουν, που δείχνουν τι συναντούν στα ταξίδια τους στη θάλασσα. Τα παιδιά περιγράφουν τις φωτογραφίες, στις οποίες απεικονίζονται πλαστικά απορρίμματα στη θάλασσα και σε ακτές. Απαντούν σε ερωτήματα όπως: τι παρατηρείτε; γιατί βρίσκονται αυτά τα αντικείμενα εκεί; κ.ά. Χωρίζονται σε ομάδες, και δημιουργούν την ιστορία των πλαστικών αντικειμένων που παρατήρησαν, π.χ. πού ήταν πριν, πώς βρέθηκαν εκεί, κ.ά. Την αναπαριστούν με ένα μικρό δράμα.

Δραστηριότητα 3^η– διδακτική ώρα 3^η:

Η/ο εκπαιδευτικός, στην ολομέλεια, εξηγεί στα παιδιά ότι η μικρή χελώνα, τους ζητάει να τη βοηθήσουν για να μάθει για τη θάλασσα, δηλαδή να πουν τη γνώμη τους, αν θεωρούν καλό ή κακό που η θάλασσα και οι ακτές έχουν πλαστικά απορρίμματα και γιατί. Τα παιδιά σε μικρές ομάδες συζητούν και ανταλλάσσουν τις απόψεις τους αναφορικά με το ερώτημα. Στην ολομέλεια, κάθε ομάδα, χρησιμοποιώντας μια ψηφιακή συσκευή εγγραφής φωνής και ήχου καταγράφει τις απαντήσεις της, εκφράζοντας, έτσι, τις προϋπάρχουσες γνώσεις της ως προς τη ρύπανση της θάλασσας από τα πλαστικά. Όταν ολοκληρώσουν όλες οι ομάδες την παρουσίασή τους, ακούν ξανά αυτά που κατέγραψαν και αν θέλουν συμπληρώσουν κάτι.

Εργαστήριο 2^ο

Ανησυχία στον βυθό... Ερευνούμε, καταγράφουμε, βγάζουμε συμπεράσματα

Δραστηριότητα 1^η– διδακτική ώρα 1^η:

Τα παιδιά ενημερώνονται ότι ο Πητ και η Πατ, με νέο μήνυμα, τους ζητούν να εξηγήσουν στη Λέτα καρέτα καρέτα, τι μπορεί να συμβεί στα ζώα της θάλασσας, όταν σε αυτή υπάρχουν πλαστικά απορρίμματα. Επίσης, προτείνουν κάθε ομάδα να δει ένα βίντεο, διαφορετικό κάθε μία, έχοντας στείλει τους αντίστοιχους υπερσυνδέσμους και έντυπο υλικό. Τα παιδιά, αρχικά, κάνουν τις δικές τους υποθέσεις αναφορικά με το θέμα, αιτιολογώντας τις απαντήσεις τους. Οι απαντήσεις τους καταγράφονται σε ένα νοητικό χάρτη. Επίσης, κάνουν υποθέσεις ως προς τι μπορεί να δείχνει το ψηφιακό και το έντυπο υλικό. Αιτιολογούν τις απαντήσεις τους απαντώντας στο ερώτημα της ρουτίνας σκέψης “Τι σε κάνει να το λες αυτό;».

Δραστηριότητα 2^η– διδακτική ώρα 2^η:

Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και μια ομάδα επιλέγει τον υπερσύνδεσμο που της αντιστοιχεί και βλέπει το βίντεο δύο φορές. Τη δεύτερη φορά τα παιδιά δημιουργούν στιγμιότυπα οθόνης, τα οποία κρίνουν ότι είναι αντιπροσωπευτικά των πληροφοριών που χρειάζονται και τα εισάγουν σε ένα αρχείο λογισμικού παρουσίασης, στην επιφάνεια εργασίας. Οι υπόλοιπες ομάδες την ώρα αυτή επεξεργάζονται σχετικό έντυπο υλικό και κρατούν σημειώσεις με όποιο τρόπο μπορούν.

Δραστηριότητα 3^η– διδακτική ώρα 3^η:

Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τις πληροφορίες και τα συμπεράσματά της, δείχνοντας τα ανάλογα στιγμιότυπα οθόνης σε προβολικό μηχάνημα ή στον Η/Υ ή/και τις σημειώσεις τους από το έντυπο υλικό, τα οποία καταγράφονται σε έναν νοητικό χάρτη. Η/ο εκπαιδευτικός επαναφέρει τον νοητικό χάρτη της 1ης δραστηριότητας του Εργαστηρίου και τα παιδιά συγκρίνουν τους δύο νοητικούς χάρτες, δηλαδή τις αρχικές τους υποθέσεις για τις επιπτώσεις στη θαλάσσια ζωή των πλαστικών απορριμμάτων με τα τωρινά τους συμπεράσματα.

Εργαστήριο 3^ο

Μαθαίνουμε από τους/τις ειδικούς

Δραστηριότητα 1^η– διδακτική ώρα 1^η:

Οι ήρωες *Πατ* και *Πητ* προτείνουν στα παιδιά να καλέσουν έναν/μια ειδικό επιστήμονα για να αντλήσουν περισσότερες πληροφορίες για τις επιπτώσεις στη ζωή των ζώων της θάλασσας των πλαστικών απορριμμάτων ή να επισκεφθούν μέρη που μπορούν να βρουν πληροφορίες. Τα παιδιά συζητούν πώς και πού θα μπορούσαν να βρουν αυτούς τους επιστήμονες και ποια μέρη θα μπορούσαν να επισκεφθούν. Η/ο εκπαιδευτικός προτείνει π.χ. τους επιστήμονες πλοίου του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Προστασίας «Αρχιπέλαγος», ή Μουσείων Φυσικής Ιστορίας ή φορέων π.χ. Παιδική HELMEPA, ΑΡΧΕΛΩΝ, κ.ά. Συντάσσουν το ηλεκτρονικό μήνυμα που θα στείλουν για να τους προσκαλέσουν και εκφράζουν ερωτήσεις που θα ήθελαν να κάνουν σχετικά με το θέμα, οι οποίες καταγράφονται.

Δραστηριότητα 2^η– διδακτική ώρα 2^η:

Στη διαζώση ή ψηφιακή συνάντηση ή επίσκεψη τα παιδιά ηχογραφούν ή καταγράφουν τις απαντήσεις των ειδικών. Μετά τη συνάντηση, χωρίζονται σε μικρές ομάδες και κάθε ομάδα, η μια μετά την άλλη ακούει ξανά μερικές από τις απαντήσεις - π.χ. η πρώτη ομάδα ακούει τις πρώτες δύο απαντήσεις, η δεύτερη τις επόμενες δύο, κ.ο.κ. - συζητά και καταλήγει σε συμπεράσματα, τα οποία τα παιδιά ζωγραφίζουν/καταγράφουν.

Δραστηριότητα 3^η– διδακτική ώρα 3^η:

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα συμπεράσματα της στην ολομέλεια, συμπληρώνοντας με αυτά και τον νοητικό χάρτη του Εργαστηρίου 2 - δραστηριότητα 3. Στη συνέχεια προτείνουν έναν γενικό τίτλο, ως γενικό συμπέρασμα. Χωρίζονται σε ομάδες, συζητούν και επιλέγουν έναν από τους γενικούς τίτλους που προτάθηκαν και αποφασίζουν με ποιον τρόπο θα τον παρουσιάσουν στην ολομέλεια, π.χ. εικαστικά, αυτοσχεδιάζοντας, ως αφίσα, κ.ά.. Κάθε ομάδα προετοιμάζεται ανάλογα και παρουσιάζει τον τίτλο της με όποιον τρόπο έχει επιλέξει.

Εργαστήριο 4^ο

Για ένα πλαστικό καλαμάκι - Αναζητούμε και προτείνουμε λύσεις

Δραστηριότητα 1^η– διδακτική ώρα 1^η:

Τα παιδιά ενημερώνονται από την /τον εκπαιδευτικό ότι οι τρεις ήρωες τους έχουν στείλει κάποια φυλλάδια για να δουν και έναν σύνδεσμο μιας ιστοσελίδας, που έχει κάποιες ιδέες για την αντικατάσταση των πλαστικών μιας χρήσης. Τα παιδιά κάνουν υποθέσεις τι θα μπορούσαν να γράφουν τα φυλλάδια ή ποιο είναι το περιεχόμενο της ιστοσελίδας. Χωρίζονται σε ομάδες, συζητούν και προτείνουν τις δικές τους ιδέες, π.χ. πώς θα μπορούσαμε να αντικαταστήσουμε το καλαμάκι μιας χρήσης, κ.ά. Ζωγραφίζουν/καταγράφουν τις ιδέες τους. Κάθε ομάδα τις παρουσιάζει στην ολομέλεια.

Δραστηριότητα 2^η– διδακτική ώρα 2^η:

Τα παιδιά, σε ομάδες, στον Η/Υ, επιλέγουν ένα ή δύο πλαστικά αντικείμενα μιας χρήσης και πληροφορούνται μέσα από σχετικές ιστοσελίδες για τους πιθανούς τρόπους αντικατάστασής τους με άλλα υλικά και ενδεδειγμένους τρόπους συμπεριφοράς. Κατά την επεξεργασία του ψηφιακού υλικού, συζητούν και κρατούν σημειώσεις ζωγραφίζοντας/καταγράφοντας σε χαρτί, ή με τη διαδικασία της αποτύπωσης στιγμιότυπων οθόνης (prtsct) και εισαγωγής τους σε αρχείο παρουσίασης. Κατά τη διάρκεια που μια ομάδα επεξεργάζεται το ψηφιακό υλικό στον Η/Υ, οι υπόλοιπες ομάδες μελετούν και συζητούν τα σχετικά έντυπα υλικά, π.χ. φυλλάδια.

Δραστηριότητα 3^η– διδακτική ώρα 3^η:

Μια ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τους τρόπους αντικατάστασης των πλαστικών με άλλα υλικά, είτε δείχνοντας τις καταγραφές της στο χαρτί, είτε δείχνοντας τα στιγμιότυπα οθόνης με προβολικό μηχάνημα/ή στον Η/Υ. Επίσης, περιγράφουν ενδεδειγμένους τρόπους συμπεριφοράς στην καθημερινή ζωή που συμβάλλουν στη μείωση των πλαστικών, σύμφωνα με αυτά που συζητήσαν.

Εργαστήριο 5^ο

Εγώ μπορώ - Δημιουργούμε περιβαλλοντικά μηνύματα

Δραστηριότητα 1^η– διδακτική ώρα 1^η:

Τα παιδιά ενημερώνονται ότι ο Πητ και η Πατ τους έστειλαν ένα βίντεο που περιλαμβάνει το μήνυμα μαθητών/-τριών σχολείου για το πλαστικό καλαμάκι και τη μη χρήση του. Παρακολουθούν το βίντεο και αναπτύσσεται συζήτηση για τους λόγους που δημιουργήθηκε αυτό το βίντεο, μέσα από κατάλληλα ερωτήματα π.χ. γιατί πιστεύετε ότι μας έστειλε αυτό το βίντεο ο Πητ η Πατ; μας βοήθησε αυτό το βίντεο σε κάτι; εμείς θα μπορούσαμε να κάνουμε κάτι για να διαδώσουμε το μήνυμα της μείωσης των πλαστικών απορριμμάτων μιας χρήσης; Προτείνουν τις δικές τους ιδέες για το πώς μπορούν να διαδώσουν δικά τους μηνύματα.

Δραστηριότητα 2^η– διδακτική ώρα 2^η:

Οι τρεις ήρωες με μηνυμά τους ζητούν από τα παιδιά να δημιουργήσουν μια ψηφιακή ή/και έντυπη αφίσα, για να μάθουν όλοι οι άνθρωποι τις επιπτώσεις που προκαλούν στη θαλάσσια ζωή τα πλαστικά απορρίμματα και τι μπορούμε να κάνουμε για να μη συμβαίνει αυτό. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες συζητούν και αποφασίζουν τι θα εισάγουν στην ψηφιακή ή/και έντυπη αφίσα, π.χ. εικόνες, βίντεο, γραπτά ή/και προφορικά μηνύματα. Στην ολομέλεια ανταλλάσσουν απόψεις για την τελική μορφή της αφίσας, π.χ. τις θέσεις των εικόνων, του γραπτού ή/και ηχογραφημένου κειμένου, του/των βίντεο, κ.ά. δημιουργώντας ένα προσχέδιο.

Δραστηριότητα 3^η– διδακτική ώρα 3^η:

Κάθε ομάδα στον Η/Υ επιλέγει το στοιχείο που θέλει από φάκελο στην επιφάνεια εργασίας με ανάλογο ψηφιακό υλικό και το εισάγει στην ψηφιακή αφίσα ή/και δημιουργεί υλικό για την έντυπη αφίσα. Οι υπόλοιπες ομάδες, όση ώρα μια

ομάδα εργάζεται στον Η/Υ, δημιουργούν τα στοιχεία που θα ήθελαν να εισάγουν σε μια σελίδα ενός φυλλαδίου. Όταν ολοκληρώσουν την αφίσα, παρουσιάζεται στηνολομέλεια. Επίσης, παρουσιάζονται και οι σελίδες του φυλλαδίου, που έφτιαξε κάθε ομάδα, οι οποίες ενώνονται. Τα παιδιά αποφασίζουν πώς και σε ποιους θα κοινοποιήσουν την ψηφιακή ή έντυπη αφίσα τους και το φυλλάδιό τους. Δημιουργείται ένας κατάλογος με τις προτάσεις των παιδιών και της/του εκπαιδευτικού.

Εργαστήριο 6^ο

Όλοι μπορούμε - Δρούμε ομαδικά, παρεμβαίνουμε θετικά

Δραστηριότητα 1^η– διδακτική ώρα 1^η:

Με μήνυμά της η *Λέτα καρέτα καρέτα* ενημερώνει τα παιδιά ότι μαζί με τη φίλη τη φώκια Μονάχους μονάχους, συνεργάζονται με εθελοντικές ομάδες ανθρώπων που βοηθούν να είναι οι ακτές καθαρές από πλαστικά απορρίμματα ή και άλλα μέρη από τα πλαστικά μιας χρήσης, διότι όπως ήδη γνωρίζουν, ο άνεμος πιθανόν να φέρει τα πλαστικά αυτά στις ακτές. Τους ζητάει να γίνουν και εκείνα εθελοντές και τους εξηγεί ότι μπορούν να συνεργαστούν με διάφορους φορείς για να τους βοηθήσουν, π.χ. με το Λιμεναρχείο για να τους υποδείξουν την παραλία προς καθαρισμό και να τους συνοδεύσουν, με έναν σύλλογο του τόπου τους, το Δήμο τους, κ.ά. Επίσης, τους εξηγεί ότι κάποιες άλλες εθελοντικές ομάδες δημιουργούν τσάντες από πανί για να τη χρησιμοποιούν οι άνθρωποι, όταν αγοράζουν διάφορα αγαθά και να μην χρειάζεται κάθε φορά να χρησιμοποιούν πλαστικές σακούλες. Τους προτείνει να δουν ένα σχετικό βίντεο, που δείχνει πώς μπορούν να φτιάξουν μια τέτοια τσάντα από παλιές μπλούζες, και τους προτείνει να κάνουν το ίδιο με τους γονείς τους, ώστε να δημιουργήσουν τις δικές τους και να τις μοιράσουν στους περαστικούς ενός κεντρικού σημείου του τόπου τους, ως δράση του σχολείου τους. Αναπτύσσεται συζήτηση με τα παιδιά για την υλοποίηση μιας ή και των δύο δράσεων ή τα παιδιά κάνουν και τις δικές τους προτάσεις για εθελοντικές δράσεις που βοηθούν την άμβλυση του προβλήματος. Είτε επιλέξουν μόνο τη μια είτε και τις δύο δράσεις, σε ένα ημερολόγιο ορίζουν την/τις πιθανή/ές ημερομηνία/-ες.

Δραστηριότητα 2^η– διδακτική ώρα 2^η:

Τα παιδιά στην ολομέλεια δημιουργούν το οργανόγραμμα της δράσης που επέλεξαν μέσα από δύο πίνακες, στους οποίους, στον έναν θα αναγράφεται τι πρέπει να κάνουν πριν και στον άλλον θα αναγράφεται τι πρέπει να κάνουν κατά τη διάρκεια της δράσης τα ίδια, αλλά και όσοι/-ες συμμετέχουν ως εθελοντές/-τριες. Είτε έχουν επιλέξει μια δράση είτε και τις δύο, χωρίζονται σε υποομάδες και κάθε υποομάδα αναλαμβάνει μια εργασία προετοιμασίας από αυτές που έχουν καταγραφεί στους πίνακες. Για παράδειγμα, όσον αφορά τις ενέργειες πριν τη δράση, μια υποομάδα μπορεί να δημιουργήσει την πρόσκληση των φορέων και των γονέων για να τηστείλουν ηλεκτρονικά ή έντυπα, μια άλλη υποομάδα να

καταγράψει και να συλλέξει το απαραίτητο υλικό, μια άλλη να δημιουργήσει ένα πανό ή μπάνερ για την κοινοποίηση της δράσης στον τόπο που θα γίνει, κ.ά. Όσον αφορά την προετοιμασία των ενεργειών που πρέπει να γίνουν κατά τη διάρκεια της δράσης, η μια υποομάδα θα μπορούσε να δημιουργήσει έναν οδηγό εθελοντών/-τριών με σχετικές οδηγίες π.χ. συμβουλές αυτοπροστασίας - να φορούν καπέλο, γάντια, να κρατούν νερό - και ενέργειες στον χώρο της δράσης π.χ. πώς θα γίνει η εκκίνηση της δράσης ενσωματώνοντας και έναν χάρτη, ποια υλικά θα μαζέψουν/ανακυκλώσουν, κ.ά. και μια άλλη θα μπορούσε να αναλάβει να καταγράψει σε έναν κατάλογο τις εργασίες που θα πρέπει να κάνουν ως οργανωτές, π.χ. πώς θα καλωσορίσουν τους/τις εθελοντές/-τριες, τι θα τους πουν και πώς θα τους/τις ευχαριστήσουν στη λήξη της δράσης, κ.ά. Στην ολομέλεια οι ομάδες παρουσιάζουν το έργο τους. Τα υπόλοιπα παιδιά τους θέτουν ερωτήματα ή και συμπληρώνουν, αν κάτι νομίζουν ότι χρειάζεται.

Δραστηριότητα 3^η– διδακτική ώρα 3^η:

Τα παιδιά κατά την πραγματοποίηση της δράσης, συμβουλευονται το οργανόγραμμά τους και καθοδηγούν τους/τις εθελοντές/-τριες, π.χ. μια ομάδα παιδιών τους καλωσορίζει, η ομάδα που δημιούργησε τον οδηγό εθελοντών/-τριών τον μοιράζει και ελέγχει αν όλοι/-ες κρατούν τα μέσα αυτοπροστασίας, η ομάδα συλλογής υλικού μοιράζει υλικό και ενημερώνει πού θα βρουν επιπλέον αν χρειαστεί, η ομάδα που δημιούργησε το μπάνερ ή το πανό το τοποθετούν στον χώρο της δράσης, κ.ά. Τα παιδιά ευχαριστούν τους/τις συμμετέχοντες/ουσες, όταν ολοκληρωθεί η δράση.

Εργαστήριο 7^ο

Τι καινούργιο μάθαμε, τι θα κρατήσουμε, τι θα θυμόμαστε

Δραστηριότητα 1^η– διδακτική ώρα 1^η:

Τα παιδιά στην ολομέλεια αναστοχάζονται αναφορικά με τη/τις δράση/-σεις που υλοποίησαν π.χ. αν όλα έγιναν όπως τα είχαν οργανώσει, τι άλλο θα μπορούσαν να κάνουν κατά τη διάρκεια της δράσης, τι τους άρεσε, τι τα δυσκόλεψε, κ.ά. Στη συνέχεια κάθε παιδί σε ελεύθερο φύλλο εργασίας ζωγραφίζει ή και καταγράφει κάτι που δεσμεύεται ότι θα κάνει καθημερινά το ίδιο και η οικογένειά του, π.χ. ποιο πλαστικό αντικείμενο θα αντικαταστήσουν, ώστε να συμβάλλουν στη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων. Στην ολομέλεια παρουσιάζουν αυτά που ζωγράρισαν/κατέγραψαν και αναφέρουν πού θα τοποθετήσουν στο σπίτι τους το συγκεκριμένο φύλλο εργασίας για να θυμούνται όλοι στην οικογένειά τους τη δέσμευση αυτή.

Δραστηριότητα 2^η– διδακτική ώρα 2^η:

Τα παιδιά παρατηρούν και περιγράφουν μια εικόνα, η οποία μπορεί να είναι τοποθετημένη σε ένα λογισμικό παρουσίασης στον Η/Υ, ή/και έντυπη, που απεικονίζει μια συμπεριφορά αρνητική, π.χ. ένα παιδί να πετάει κάτω ένα πλαστικό

ποτήρι με καλαμάκι. Κάθε παιδί λέει τι θα έλεγαν ο Πητ, η Πατ και η Λέτα, αν το έβλεπαν. Αυτό που λένε ηχογραφείται. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία ακούν ξανά αυτά που είχαν καταγραφεί στην 3η διδακτική ώρα του 1ου Εργαστηρίου και κάνουν σχετικές συγκρίσεις, αξιοποιώντας τη ρουτίνα σκέψης “Τότε νόμιζα, τώρα ξέρω”. Αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές και περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο άλλαξαν ή εμπλουτίστηκαν οι αρχικές τους αντιλήψεις.

Δραστηριότητα 3^η– διδακτική ώρα 3^η:

Τα παιδιά συμπληρώνουν ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης. Στη συνέχεια επιλέγουν από τον φάκελό των εργασιών τους αυτά που θα ήθελαν να τοποθετήσουν στο portfolio τους. Στην ολομέλεια, επιλέγουν και παρουσιάζουν κάποια από τις εργασίες του portfolio, αιτιολογώντας την επιλογή τους.

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Οι μέθοδοι που προτείνονται να αξιοποιηθούν για τη συλλογή δεδομένων για την περιγραφική αξιολόγηση είναι, εκτός από την άτυπη ή/και οργανωμένη παρατήρηση από τον/την εκπαιδευτικό, οι συζητήσεις με τους/τις μαθητές/-τριες, οι εργασίες που οι μαθητές/-τριες υλοποιούν, ο ατομικός φάκελος των μαθητών/-τριών, η αυτοαξιολόγηση μέσα από ανοιχτά ερωτήματα και μέσα από ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης.

Σημαντικό ρόλο παίζουν οι κατάλληλες ερωτήσεις, οι οποίες θα βοηθήσουν το παιδί να εκφράσει τόσο τις νέες γνώσεις που επεξεργάστηκε όσο και να αναστοχαστεί αναφορικά με τη μαθησιακή του πορεία (ΙΕΠ, 2017). Κάποια ενδεικτικά ανοιχτά ερωτήματα που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στη συζήτηση με τους/τις μαθητές/-τριες ως αυτοαξιολόγησή είναι:

- Τι θυμάσαι περισσότερο από το μάθημα/πρόγραμμα που κάναμε;
- Τι σου άρεσε περισσότερο;
- Σε δυσκόλεψε κάτι; Γιατί;
- Θα ήθελες να αλλάξεις κάτι σε κάποια εργασία σου; Γιατί;
- Πώς έκανες αυτή την εργασία;
- Μπορείς να συμπληρώσεις τη φράση «Αυτό που έκανα καλύτερα ήταν...»;
- Μπορείς να συμπληρώσεις τη φράση «Αυτό που θα ήθελα να προσπαθήσω περισσότερο για να το μάθω είναι...»;

Επίσης, η σύγκριση της προϋπάρχουσας με τη νέα γνώση που μπορεί να γίνεται μέσα από νοητικούς/ενοσιολογικούς χάρτες ή δίνοντας έναν τίτλο στη λήξη κάθε Εργαστηρίου ή/και του προγράμματος συνολικά, μπορούν να δώσουν σημαντικά δεδομένα για την περιγραφική αξιολόγηση, ως μεταγνωστικές δραστηριότητες.

Ακόμη, σημαντική είναι η ανατροφοδότηση από τους γονείς, όσον αφορά τη μεταφορά της νέας γνώσης στο σπίτι και ως προς την ανάπτυξη των δεξιοτήτων που καλλιεργούνται μέσα από το πρόγραμμα, η οποία μπορεί να γίνεται είτε άτυπα είτε οργανωμένα με ατομικές συνεντεύξεις ή και τη συμπλήρωση σχετικών ερωτηματολογίων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2017). *Οδηγός εκπαιδευτικού για την περιγραφική αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο*. Αθήνα. Γραφείο Βιβλιοθήκης, Αρχείων και Εκδόσεων. Ανακτήθηκε από http://www.iep.edu.gr/images/IEP/Modules/SJ_Categories_II_for_K2/Perigrafiki_Axiologisi/2019/Odigo/1_Perigrafiki_PROSXOLIKH_NEW.pdf

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης

Ως μέσο συλλογής δεδομένων για την περιγραφική αξιολόγηση προτείνεται, επιπλέον των ανοιχτών ερωτημάτων και ένα Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή/Μαθήτριας, το οποίο μπορεί να συμπληρωθεί από τους/τις μαθητές/-τριες και στη συνέχεια να ακολουθήσει αναστοχαστική συζήτηση, στην ολομέλεια.

ΦΥΛΛΟ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ/ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ	
	 Πολύ Μέτρια Καθόλου
	ΟΝΟΜΑ:
1	Έμαθα καινούρια πράγματα.
2	Κατάλαβα όλα όσα κάναμε.
3	Δυσκολεύτηκα σε κάποιες εργασίες.
4	Ρωτούσα όταν δεν καταλάβαινα κάτι.
5	Μου άρεσαν όλες οι δραστηριότητες που κάναμε.
6	Κάποιες εργασίες που έκανα δεν μου άρεσαν.
7	Είπα τις ιδέες μου και τη γνώμη μου στην ομάδα.
8	Άκουγα προσεκτικά τις ιδέες και τη γνώμη των συμμαθητών και των συμμαθητριών μου.

9	Δυσκολευόμουν όταν οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριές μου ήθελαν να κάνουμε κάτι άλλο από αυτό που ήθελα ή έκανα εγώ.
10	Όταν δεν ήξερα πώς να κάνω κάτι απογοητευόμουν.
11	Σεβόμουν τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μου και ακολουθούσα τους κανόνες στην τάξη και στις ομάδες εργασίας.
12	Μου άρεσε όταν συνεργαζόμουν με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μου στις ομάδες.
13	Μπορούσα και στο σπίτι μου να κάνω κάτι που έμαθα από το μάθημα.
14	Θα ήθελα να μάθω περισσότερα για το θέμα που διερευνήσαμε.

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Το portfolio του μαθητή/-τριας μπορεί να περιλαμβάνει το *Φύλλο Προόδου Μαθητή/Μαθήτριας*, το *Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή/Μαθήτριας*, καταγραφές από τις συζητήσεις με τα παιδιά, επιλεγμένα φύλλα εργασίας ή άλλα έργα ενδεικτικά της εξέλιξης της μαθησιακής τους πορείας, περιγραφικές καταγραφές από την παρατήρηση της./του εκπαιδευτικού, εργασίες ή άλλο υλικό που παρήγαγαν επιλεγμένο από τους/τις μαθητές/-τριες, καταγραφές από τις συνεντεύξεις ή τα ερωτηματολόγια ανατροφοδότησης από τους γονείς, ηχητικό, ψηφιακό και φωτογραφικό υλικό.

Η ατομική συζήτηση της/του εκπαιδευτικού με κάθε παιδί για την επιλογή του υλικού που περιλαμβάνουν στο portfolio και η παρουσίαση από τα παιδιά υλικού από το portfolio τους με τη σχετική αιτιολόγηση των επιλογών τους, αποτελούν ενδεικτικές δραστηριότητες, οι οποίες μπορούν να συνεισφέρουν στην περιγραφική αξιολόγηση.

Βίντεο (ένα πρωτότυπο βίντεο επίδειξης υποδειγματικής διδασκαλίας ή επιμορφωτικής παρουσίασης του εργαστηρίου)

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης του προγράμματος

1. Οι κύριες διδακτικές στρατηγικές/τεχνικές που εφαρμόζονται στα Εργαστήρια είναι:

α. Η εισήγηση και η επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό.

β. Η καθοδηγούμενη ανακάλυψη και η εργασία σε ομάδες.

γ. Οι ερωτήσεις-απαντήσεις και οι ατομικές εργασίες.

2. Ο κύριος ρόλος της/του εκπαιδευτικού στις δραστηριότητες των Εργαστηρίων του προγράμματος είναι να διδάξει στους/στις μαθητές/-τριες όλες τις πληροφορίες που πρέπει να μάθουν και να αξιολογήσει τον βαθμό κατάκτησής τους.

α. Σωστό.

β. Λάθος.

3. Οι μαθητές/τριες εκφράζουν τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους για τις επιπτώσεις των πλαστικών απορριμμάτων στη θάλασσα ως εξής:

α. Ένα ένα παιδί απαντά σε σχετική ερώτηση του/της εκπαιδευτικού.

β. Κάθε παιδί ζωγραφίζει ή καταγράφει σε φύλλο εργασίας αυτό που γνωρίζει.

γ. Τα παιδιά σε ομάδες συζητούν τις απόψεις τους και κάθε ομάδα τις ανακοινώνει στην ολομέλεια.

4. Η εισαγωγή της νέας γνώσης για τις επιπτώσεις των πλαστικών απορριμμάτων στα ζώα της θάλασσας γίνεται με την παρακάτω διαδικασία:

α. Οι μαθητές/-τριες παρατηρούν προσεκτικά εικόνες που δείχνει ο/η εκπαιδευτικός στην ολομέλεια και συζητούν μαζί του/της.

β. Οι μαθητές/-τριες, ανά ομάδες, ακολουθούν συγκεκριμένους υπερσυνδέσμους που οδηγούν σε σχετικά βίντεο, μελετούν/παρατηρούν εικόνες από ανάλογο έντυπο υλικό και κάθε ομάδα παρουσιάζει τα συμπεράσματά της στην ολομέλεια.

γ. Οι μαθητές/-τριες, σε ζευγάρια, μελετούν/παρατηρούν εικόνες από βιβλία και συζητούν, μεταξύ τους.

5. Οι μαθητές/-τριες προετοιμάζουν και υλοποιούν δια ζώσης ή εξ αποστάσεως συνέντευξη με ειδικό/-ούς. Μετά τη συνέντευξη, στην ολομέλεια ακούν τις ηχογραφημένες απαντήσεις ξανά. Στη συνέχεια, κάθε μαθητής/-τρια συμπληρώνει ένα φύλλο εργασίας, ώστε να αξιολογηθούν οι νέες γνώσεις που κατέκτησαν.

A. Σωστό

B. Λάθος

6. Οι δράσεις διάχυσης που προτείνονται να υλοποιηθούν είναι οι παρακάτω:

α. Δημιουργία ψηφιακής ή έντυπης αφίσας, καθαρισμός παραλίας από πλαστικά απορρίμματα, δημιουργία τσάντας από ύφασμα και διανομή σε κεντρικό σημείο του τόπου των μαθητών/-τριών.

β. Δημιουργία θεατρικής παράστασης, έκθεση εικαστικών έργων των μαθητών/-τριών, καθαρισμός παραλίας από πλαστικά απορρίμματα.

γ. Δημιουργία ηλεκτρονικού βιβλίου, έκθεση με κατασκευές από διάφορα ανακυκλώσιμα υλικά, δημιουργία τσάντας από ύφασμα και διανομή σε κεντρικό σημείο του τόπου των μαθητών/-τριών.

7. Η ηχογράφηση με την ψηφιακή συσκευή εγγραφής φωνής και ήχου χρησιμοποιείται από τους/τις μαθητές/-τριες στο τελευταίο Εργαστήριο για να:

α. εκφράσουν τα συναισθήματά τους για τη λήξη του προγράμματος.

β. εκφράσουν τη νέα γνώση και να τη συγκρίνουν με προηγούμενη ηχογράφηση όπου έχουν αποτυπώσει την προϋπάρχουσα γνώση τους, για τις επιπτώσεις στη θαλάσσια ζωή των πλαστικών απορριμμάτων.

γ. Για να αξιολογήσουν τις δραστηριότητες του προγράμματος.

.

8. Οι μαθητές/-τριες μετά τη συνέντευξη που έκαναν στον/στην ειδικό, το γενικό συμπέρασμα που βγάζουν το εκφράζουν ως έναν τίτλο.

α. Σωστό.

β. Λάθος.

9. Κατά την υλοποίηση της δράσης ή των δράσεων κοινωνικής παρέμβασης και διάχυσης, που προτείνονται στο προτελευταίο Εργαστήριο:

α. Ο ρόλος της/του εκπαιδευτικού είναι να καθοδηγεί τους/τις μαθητές/-τριες για τις ενέργειες που πρέπει να κάνουν.

β. Οι μαθητές/-τριες, σε ομάδες, συντονίζουν τη/τις δράση/-σεις έχοντας αναλάβει, κάθε ομάδα, μια διαφορετική ενέργεια και ο/η εκπαιδευτικός υποστηρίζει τις ενέργειές τους.

γ. Οι γονείς έχουν ενημερωθεί τι πρέπει να κάνουν στις δράσεις και καθοδηγούν οι ίδιοι τα παιδιά τους.

10. Τα ανοιχτά ερωτήματα προτείνονται ως ένας από τους τρόπους αυτοαξιολόγησης των μαθητών/-τριών.

α. Σωστό.

β. Λάθος.